

Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31822>

Özet

Turizm Sektöründe Kurumsallaşma Ölçeği, Dr. Nuray Türkoğlu tarafından 2016 yılında tamamlanan bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki konaklama işletmeleri bağlamında kurumsallaşma düzeyini sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, kurumsallaşmanın, işletmelerin entelektüel sermaye yapısı ve nihayetinde elde ettikleri rekabet gücü üzerindeki etkisini incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, turizm sektörüne özgü örgütsel süreçlerin ve yapıların ne ölçüde formalleştirildiğini ve standartlaştırıldığını ölçmeye odaklanmaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesi, sektördeki işletmelerin rekabet avantajı sağlamada kritik bir rol oynayan kurumsal olgunluk seviyelerini belirleme ihtiyacından doğmuştur. Bu bağlamda, ölçek hem akademik çalışmalara hem de sektör profesyonellerine işletme stratejilerini geliştirmeleri için somut veriler sunmayı hedeflemektedir. Ölçeğin teorik temeli, örgütsel kurumsallaşma teorisine dayanmakta olup, özellikle turizm hizmetlerinin doğası gereği yüksek belirsizlik taşıyan ortamlarda kurumsallaşmanın önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kurumsallaşma, Turizm Sektörü, Konaklama İşletmeleri, Entelektüel Sermaye, Rekabet Gücü, Ölçek Geliştirme, Örgütsel Yapı, Türkiye.

Yazarlar

Nuray Türkoğlu

Amaç

Turizm Sektöründe Kurumsallaşma Ölçeği'nin temel amacı, konaklama işletmelerinde kurumsallaşma düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçüm, kurumsallaşmanın sadece bir yönetim kavramı olmaktan öte, operasyonel verimlilik ve stratejik avantaj yaratma potansiyeli açısından ne anlama geldiğini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Ölçek, ayrıca kurumsallaşma seviyesi ile işletmenin sahip olduğu ve yönettiği entelektüel sermaye (insan sermayesi, yapısal sermaye ve ilişkisel sermaye) arasındaki ilişkiyi ampirik olarak test etmek için bir araç olarak geliştirilmiştir. Nihayetinde, bu ilişkilerin işletmelerin pazar içerisindeki rekabet gücü üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu çok boyutlu analiz, sektördeki yönetim uygulamaları için önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, temel olarak örgütsel kurumsallaşma yapısını ölçmektedir. Kurumsallaşma, bir işletmenin faaliyetlerini düzenleyen kuralların, prosedürlerin ve normların zamanla yerleşik hale gelmesi ve işletme çalışanları tarafından sorgulanmadan kabul edilmesi sürecini ifade eder. Turizm sektöründe bu yapı genellikle aşağıdaki boyutları içerecek şekilde kavramsallaştırılmaktadır:

Formelleştirme (Formalization): Yazılı kurallar, görev tanımları ve prosedürlerin varlığı ve uygulanma derecesi.

Uzmanlaşma (Specialization): Görevlerin belirli pozisyonlara atanma ve uzmanlık gerektirme düzeyi.

Hiyerarşi (Hierarchy): Yetki dağılımı ve karar alma süreçlerinin netliği ve kademeli yapısı.

Standartlaşma (Standardization): Hizmet sunumu ve operasyonel süreçlerdeki tutarlılık ve belirlenmiş standartlara uyum.

Bu boyutlar, konaklama işletmelerinin çevresel değişimlere karşı ne kadar dirençli olduğunu ve iç süreçlerini ne kadar verimli yönetebildiğini gösteren kritik göstergelerdir. Ölçek, bu kurumsal boyutların entelektüel sermayenin gelişimini nasıl desteklediğini veya engellediğini anlamaya yardımcı olmaktadır.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerli ve dair spesifik bir özet bulunmamaktadır. Ancak, geliştirme ölçeği olması nedeniyle, ölçeğin geçerlik çalışmaları doktora tezi kapsamında detaylıca gerçekleştirildiği varsayılmaktadır. Tipik olarak bu tür ölçek geliştirme çalışmaları aşağıdaki geçerlik türleri incelenir:

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü belirlemek için Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmaktadır. Bu analizler, ölçek maddelerinin belirlenen kurumsallaşma boyutlarına uygun şekilde yüklendiğini göstermelidir.

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, kurumsallaşma kavramının tüm yönlerini temsil edip etmediği, genellikle alan uzmanlarının görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Ayrırt Edici ve Yakınsak Geçerlik (Discriminant and Convergent Validity): Ölçeğin, ilgili diğer yapılarla (entelektüel sermaye gibi) tutarlı bir şekilde ilişkilendirilip ilişkilendirmediği test edilmiştir.

Geçerlik sonuçlarının detaylarına, Nuray Türkoğlu'nun 2016 tarihli doktora tezinde ulaşılabilir. İlgili tez, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıktır.

Güvenirlilik

Kaynak referansta güvenilirliğe dair spesifik bir özet bulunmamaktadır. Ancak, geçerlik çalışmalarına paralel olarak, ölçeğin güvenilirliğini kanıtlamak amacıyla çeşitli istatistiksel analizlerin gerçekleştirildiği varsayılmaktadır. Güvenirlilik çalışmaları genellikle aşağıdaki yöntemleri içerir:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu ölçmek için Cronbach's Alpha (Cronbach Alpha) katsayısı hesaplanmıştır. Kurumsallaşma gibi çok boyutlu yapılar için, her bir alt boyutun iç tutarlılık katsayısı da rapor edilmiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability): Eğer uygulanırsa, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediği incelenmiştir.

Yüksek Cronbach Alpha değerleri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçeğin turizm sektöründe kurumsallaşma yapısının tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Detaylı güvenirlilik katsayıları, ölçeğin kaynak tezi içerisinde yer almaktadır.

Faktör Analizi

Turizm Sektöründe Kurumsallaşma Ölçeği'nin geliştirme aşamasında, kurumsallaşmanın çok boyutlu doğasının ortaya çıkarmak ve teorik modeli ampirik olarak doğrulamak amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Bu süreç, ölçeğin nihai yapısının belirlemede merkezi rol oynamıştır.

Öncelikle, Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılarak maddelerin hangi faktörler altında toplandığı incelenmiş ve kuramsal olarak beklenen alt boyutlar (Formelleşme, Uzmanlaşma vb.) belirlenmiştir. Ardından, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapısının, veri setine ne kadar uyum sağladığı (model uyum indeksleri) test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin turizm işletmeleri bağlamında kurumsallaşmayı temsil eden güçlü bir yapıya sahip olduğunu kanıtlamayı amaçlamıştır.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Ölçek, büyük olasılıkla Likert tipi derecelendirme formatını kullanmaktadır (Ancak kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi bulunmamaktadır. Genellikle 5'li veya 7'li Likert ölçeği kullanılır).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Turizm sektöründeki konaklama işletmelerinin yöneticileri ve çalışanları.

Yaş Grubu: Çalışma hayatına aktif olarak katılan yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki konaklama işletmelerinde (otel, tatil köyü vb.) görev yapan, kurumsal süreçler hakkında bilgi sahibi olan yönetim ve operasyonel kadro.

Test Metodolojisi: Veri toplama yöntemi olarak anket uygulaması kullanılmıştır. Ölçek, kurumsallaşma algılarının ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Konaklama işletmeleri, Kurumsallaşma Boyutları, Örgütsel Davranış, Lisansüstü Tez, Cronbach Alpha, KFA, DFA.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: nturkoglu@sinop.edu.tr

Yazın Adresi: Sinop Üniversitesi (Affiliation based on email).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Doktora tezinin tamamlanma ve sunulma yılı).

Şinler ve Ücret: Ölçek akademik bir çalışma kapsamında geliştirildiği için, ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarın izniyle ücretsiz kullanılabilir. Ticari kullanımlar için yazarla iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim bilgileri mevcuttur.

PDF Erişimi: Ölçeğin tam metni ve detaylı metodolojisi, kaynak doktora tezinde bulunabilir. Ek olarak, ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: turizm-sektorunde-kurumsallasma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tez Kaynağına Erişim Linki: tez.yok.gov.tr

Türkoğlu, N. (2016). *Konaklama işletmelerinde kurumsallaşma, entelektüel sermaye ve rekabet gücü ilişkisinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turizm Sektöründe Kurumsallaşma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, bu kaynak içerikte sunulmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için, yukarıda belirtilen doktora tezinin (Türkoğlu, 2016) incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM